

Minnetale over Hans Magnus Barstad

holdt på møte
9. desember 2021

Hans M. Barstad

Av Terje Stordalen

Professor dr. theol. Hans Magnus Barstad døde brått i Alicante, Spania, 26. august 2020, 73 år gammel. Han var født 7. juni 1947 på Åsnes i Glåmdalen, hvor hans far Sverre Ingolf Barstad var prest. Familien flyttet tidlig til områdene rundt Skotselv og Hokksund, og dette ble hjem for Hans Magnus. Inspirert blant annet av farens interesse for det gamle Israels arkeologi og historie studerte Hans teologi ved Universitetet i Oslo, fra 1967 til 1973. Allerede i 1971 ble han aspirant i halv stilling ved Universitetsbiblioteket i Oslo. Opp gjennom 1970-tallet, mens han skrev på sin teologiske doktorgrad, gikk han ut og inn av ulike tilknytninger der, til han ble fast ansatt som universitetsbibliotekar i 1980. Året etter leverte han sin avhandling ved Universitetet i Oslo: *Studies in the Religious Polemics in the Book of Amos* (1981, 1984a), og han ble doktorkreert i 1982. I 1984 fikk han ny stilling ved Universitetsbiblioteket, som ansvarlig for samlingen av gamle og sjeldne bøker. I årene 1986–2005 tjenestegjorde han som professor i teologi ved Det teologiske fakultet, UiO, og i 2006 ble han kalt som *Professor of Hebrew Bible and Old Testament Studies*, til School of Divinity, University of Edinburgh, Skottland, hvor han ble emeritert i 2013. Som emeritus var han involvert i forskning knyttet til sitt nettverk i Edinburgh i enda noen år, inntil han flyttet til Spania, hvor han altså døde.

Hans M. Barstad hadde en sterk forståelse av verdien av akademiske institusjoner, og han hadde gjennom sin yrkeskarriere flere tillitsverv. Han ble medlem for UBOs øverste organ, Bibliotekstyret, i 1987 og ledet styret i

årene 1988–92. Han var leder for Norsk gammeltestamentlig selskap 1992–94, sekretær for IOSOTs 16. konferanse i Oslo i 1998, generalsekretær for Det Norske Videnskaps-Akademi 1998–2000, medlem av styret ved Senter for grunnforskning 1998–2000 og 2005–2007, forskningsleder ved Det teologiske fakultet 2003–2005, styremedlem i Ludvig Holbergs minnefond 2003–2007 og president for det britiske *Society for Old Testament Study* i 2015. Hans Barstad var også hovedutgiver for serien *Supplements to Vetus Testamentum*, hos Brill i årene 2007–2010, og han var medlem av redaksjonsråd i flere sentrale forskningskanaler for gammeltestamentlige og for-orientalske studier. I årene 1995–1999 var han fagansvarlig for områdene Det gamle testamente, den antikke Fororienten og religionshistorie i den tredje utgaven av *Aschehoug og Gyldendals Store norske leksikon*. Her skrev han 135 nye artikler og reviderte i tillegg omkring 300 artikler fra leksikonets tidligere utgave.¹ Han var også filologisk ekspert for den svenske bibelkommisjonen i årene 1986–1992. Endelig skal det nevnes at han i 2004 mottok Nansen-prisen for fremragende forskning.

Hans Magnus var et rikt menneske og en markant vitenskapelig størrelse. Hans skarpe faglighet, solide dømmekraft, vittige tunge og store generøsitet satte brede spor. Under det digitale minnesamværet arrangert av Det teologiske fakultet i september 2020 deltok venner og kolleger fra Storbritannia, USA, Tyskland og Nederland i tillegg til Norge og Norden. Nekrologer ble publisert online både av *Society for Biblical Literature* i USA og *Society for Old Testament Study* i Storbritannia. Vi er mange tidligere studenter, kolleger og venner som sørger over Hans Magnus sin altfor tidlige bortgang.

Det er ikke helt enkelt å karakterisere Hans Barstads faglige profil. Han hadde avsmak for enhver akademisk mote- og skoleretning, og selv var han en utpreget individualist. Hans møte med bibelfaget ble formidlet av Arvid S. Kapelrud, professor i Det gamle testamente ved Det teologiske fakultet (1954–1982). Kapelrud på sin side var preget av to sterke nordiske læreres forskning og uenighet om tolkningen av det tidlige Israels religion; nemlig Sigmund Mowinckel i Oslo og Ivan Engnell i Uppsala. Senere søkte Kapelrud mot amerikansk forskning, særlig i forbindelse med sitt arbeide med tekster fra Ugarit og Qumran. Unge Barstad møtte altså faget i en bred horisont. Og bredere skulle den bli. Som forskningsstipendiat ved NAVF i årene 1976 og 1978–79 studerte han i Oxford og ble veiledet av James Barr

1. Kilde for disse tallene er Barstad selv, jf. <http://www.docs.hss.ed.ac.uk/divinity/Staff%20profiles/Barstad%20publications.pdf> [lastet ned 15. november 2021]

som var lingvist og semittist, og som var internasjonalt anerkjent for sin kritikk av konvensjonelle tolkningsprosedyrer. Med alle disse impulsene i ryggen staket Hans Barstad ut sin egen, selvstendige og ofte originale, kurs.

Det som preget hans faglighet, var for det første at den var dypt festet i pågående fagdiskurs. Hans hadde oversikt over hva som til enhver tid beveget seg i faget og forsto tidlig hvilke problemstillinger som ville bli viktige. For det andre var hans forskning poengtert og kortfattet. For ham var beviset på at man behersker faglitteraturen at man kjenner alt, men kun forholder seg til det aller beste. Hans skrev små bøker om store spørsmål, og bøkene ble stående sentralt i den påfølgende faglige samtalen. For det tredje valgte han internasjonal spissforskning som sin samtalepartner og internasjonale kanaler som arena. Allerede hans tidligste publikasjoner skjedde i de mest anerkjente internasjonale fora (1975a, 1976b, 1978ab, 1980). Internasjonal spissforskning kom for ham først, deretter formidling i nasjonale kanaler (som 1982e, 1987a, 1988a, 1990ac). Hans fulgte virkelig idealet om forskningsbasert undervisning og formidling. I tillegg går to trekk som en faglig infrastruktur gjennom alt hans arbeid: En sober filologisk refleksjon (se f.eks. 1975a, 1978b, 1987c, 1989b, 1993c, 1994a, 1995abcd, 1997c) og en vedvarende fagkritisk hermeneutisk interesse (som i 1980, 1982ce, 1987c, 1994b, 1998, 2000, 2001a, 2002a, 2005a, 2007). Det var ikke minst dette siste som gjorde ham til en stemme man gjerne lyttet til rundt om i bibelfaglige miljøer.

Man ser konturene av alt dette allerede i doktoravhandlingen (1981). Her kritiserte Barstad tidligere forskning som – i tråd med den datidige sosialetiske vekkelse – hadde gjort personen Amos til en sosialkritisk profet, og noe av et ikon. Barstad viste at Amos-boken ikke primært kritiserer politikk og moral, men derimot ikke-ortodoks, folkelig religion – og det på en måte som Barstad mente var både elitær og ideologisk profilert. Som basis for denne lesningen lå et stort religionshistorisk arbeid med vurdering av en rekke for-orientalske tekster og innskrifter. Bare slik kunne man, ifølge Barstad, se de historiske forholdene som Amos-boken speilet. Her var Hans i forkant: Det var først mye senere at en slik re-konsipering av kildematerialet fikk plass i den bredere fagdiskursen omkring ikke-ortodoks gammel-israelittisk religion (se også 1987a, 1997c), og i dag er det allment anerkjent at den varianten av jahvistisk religion som dominerer de bibelske tekstene, ikke var representativ for den verden disse tekstene vokste ut av. Avhandlingen reflekterte også en annen innsikt som senere er allment akseptert, nemlig at profetbøker ikke gjengir profetens egne ord, men senere redaktørers teologi. Seriøs forskning må derfor forholde seg til *boken*, ikke *personen*, Amos.

Forskningen som fulgte i årene etter doktoravhandlingen bearbeidet særlig tre felt: En historiografisk refleksjon over tilgjengelig kildemateriale, en revurdering av fororientalsk religionshistorie og dennes kilder, og en revurdering av profetfenomenet og den bibelske profet-litteraturen. Dette var tematikk som Hans vendte tilbake til flere ganger og på ulike måter. De tre monografiene som fulgte etter avhandlingen (1989a, 1996a, 1997a) utfolder denne temakretsen (se i samme periode også 1982ce, 1988d, 1990c, 1993b, 1994ce, jf. 2000). Hovedargumentet i denne «trilogien» er at Jesaja-bokens forestilling om et andre exodus ikke kan tolkes bokstavelig som en utreise fra Babylon tilbake til Jerusalem, slik forskningen tradisjonelt hadde gjort. I stedet mente Barstad at denne typen tale skal leses metaforisk, og for øvrig at denne delen av boken reflekterer forholdene i Judea i perioden etter den babylonske utarming av landet. Den taler ikke trøstende til et folk som lever i eksil, men vil formidle håp til mennesker som lever i et ødelagt land. Hans argumenterte her på to fronter. Dels polemiserte han mot det han så som ukritisk historiserende lesning av poetiske tekster. Men dels avviste han også en økende tendens til å avskrive enhver historisk referanse i bibeltekstene. Særlig den andre av disse monografiene, *The Myth of the Empty Land*, er blitt stående som en klassiker i faget.

Et viktig innslag i Hans M. Barstads faglige arbeid speilet hans fortid og fortsatte identitet som bibliotekar (og faktisk også bibliofil). Gjennom hele forfatterskapet går en linje av bibliografisk oversikt og samtidig kritisk vurdering. Dette er poengtert i en rekke arbeider (se 1980, 1982d, 1984c, 1987b, 1988c, 1990b, 1991, 1992, 1993d, 1994b, 1995e, 2002a, 2007), men ligger som en infrastruktur i hele hans faglige engasjement. For ham gikk bibliografi, fagkritikk og filologi opp i en høyere enhet og ble Janus-masken der bibliotekaren og eksegeten forentes.

Et stort tema i Hans Barstads forskning var forholdet mellom historie og ideologi – i de historiske kildene, men like mye i den vitenskapelige tolkningen av disse kildene. Her foregikk det en intens debatt internasjonalt, med nordiske forskere i ledende roller (jf. 1987b). Debatten var i stor grad initiert av den såkalte københavnerskolen, med kollegene Niels Peter Lemche og Thomas Thompsen i spissen. Også Philip R. Davies fra Sheffield ble ofte assosiert med denne gruppen – kanskje ikke helt sakssvarende. Argumentet fra københavnerne var at nesten alle bibeltekstene bør dateres svært sent, at de har en litterær og ideologisk karakter som gjør dem uegnede som historiske kilder, og at de derfor har liten verdi (om noen) for historisk rekonstruksjon. Barstad inntok her en mellomposisjon. På den ene siden var han enig i kollegenes negative vurderinger av tradisjonell bibelforsknings

ukritiske bruk av bibeltekster som historiske kilder (se allerede 1980, 1981, og så 1988cd, jf. 1997b). På den andre siden var han kritisk til «minimalistenes» tendens til å avskrive enhver form for historisk kildeverdi i bibeltekstene (se 1990c, 1993bd). Allerede tidlig i debatten kom han dermed til å innta posisjoner som senere ble videre underbygget i hans arbeid med kollektivt minne (se nedenfor).

Den nordiske debatten tok for alvor fart da Hans Barstad tok initiativ til et symposium om historie og ideologi. Bidragene ved symposiet ble utgitt samlet av Hans M. Barstad og Arvid Tångberg, MF, under tittelen *History and Ideology in the Old Testament* (1994d). Symposiumet fant sted på et punkt i forskningshistorien hvor det ikke var klart hvordan dette problemfeltet ville bli vurdert. Forholdet mellom historie og ideologi ble drøftet videre innenfor den svært eksklusive programenheten *The European Seminar in Historical Methodology* ledet av Lester L. Grabbe og organisert i rammen av den europeiske foreningen for bibelforskere, *The European Association for Biblical Studies* (EABS). Medlemmene var, foruten Grabbe, Barstad og københavnerne utelukkende toneangivende forskere: Bob Becking, Utrecht; Nadav Na'aman, Tel Aviv; Rainer Albertz, Münster; Knud Jeppesen, Tantar; Philip Davies, Sheffield; Ehud Ben Zvi, Edmonton. Fem år etter Granseminaret var Hans Barstads posisjon tydelig. I en antologi i regi av EABS-seminaret, utgitt av Lester Grabbe, publiserte Hans artikkelen «The Strange Fear of the Bible: Some Reflections on the 'Bibliophobia' in Recent Ancient Israelite Historiography» (1998). Her tok han et profilert oppgjør med den tanke at man skulle kunne se bort fra hele samlingen av bibelske tekster som historiske kilder, ene og alene fordi de er ideologisk preget. Som Hans ofte påpekte i samtaler om dette: De øvrige fororientalske kildetekstene som minimalistene gjerne ville bruke, såsom mesopotamiske krøniker, var jo også klart ideologiske. Historikerens utfordring blir derfor å vurdere *hvordan* ideologien preger kildeteksten og så bruke tekstene for historisk refleksjon ut fra deres profil. Dette er en vurdering som må gjennomføres separat for ulike tekster. Det kom en lang rekke arbeider som videre begrunnet dette poenget (2000, 2001a, 2002a, 2002e, 2005b), et par av dem var retorisk spisset og rettet mot kollegene i København.

Etter mer enn 25 års refleksjon over disse spørsmålene sammenstilte han de viktigste tekstene i boken *History and the Hebrew Bible. Studies in Ancient Israelite and Ancient Near Eastern Historiography* (2008). For min del er det dette store arbeidet som mest av alt karakteriserer Hans som forsker. Her var han på sitt mest skjerpede, sitt mest internasjonale, sitt mest suverene. Etter at dette samlebindet var utgitt vendte Hans seg mot den ana-

lytiske kategorien kollektivt minne for å tydeliggjøre sine faglige posisjoner (2008b, 2009abc, 2009e, 2010b, 2011a). Det er etter hvert blitt mote å bruke denne kategorien for refleksjon om representasjon av fortiden i nåtiden, men Hans hadde sin egen innfallsvinkel. Selv om han brukte minne-kategorien, var han fortsatt ultimativt opptatt av hendelsen, ikke av minnet om hendelsene. Derfor ble integrasjonen av arkeologi og sammenliknende tekst- og kulturforskning en nøkkeloppgave. Dette er et vanskelig felt, og for min del er det her det faglige savnet etter Hans er aller størst: Jeg griper fortsatt meg selv i å spørre hva han kunne ha tenkt om spørsmål og problemstillinger som jeg selv må håndtere i dette feltet.

Siste fase av Barstads forskerliv utfoldet seg mens han var i Edinburgh. Da vendte han tilbake til et fordypet arbeid med profetisme-fenomenet og profet-litteraturen. Hans Barstad var allerede tidlig i sin forskning opptatt av betydningen av komparative studier for en vurdering av profeteisme i det gamle Israel (se 1993bd, 1994c, 2000, jf. allerede 1978c). Nå ble dette perspektivet tatt opp igjen, ikke minst gjennom samarbeid Martti Nissinen i Helsinki. Da Hans på begynnelsen av 2000-tallet igjen begynte å arbeide med fenomenet profeti i Mari-tekstene (2001b, 2005b, 2006, 2008b), fant de to hverandre. Andre viktige medarbeidere i denne fasen ble Robert Gordon i Cambridge (2012c, 2013ab), Reinhard G. Kratz i Göttingen (2009bde), Bob Becking i Utrecht (2015abc) og Lena-Sofia Tiemeyer i Aberdeen (2014ac). Alle disse inngikk i *the Edinburgh Prophecy Network*, som ble organisert av Hans og som holdt en lang rekke konferanser med påfølgende publikasjoner.

Mye mer kunne vært skrevet om Hans Barstads forfatterskap. Bibliografien som følger nedenfor, viser at juryen som gav ham Nansen-prisen i 2004 hadde sine ord i behold:

Hans Barstad er en forsker som i særlig grad har bidradd til å fornye fagfeltet ved å utfordre vedtatte sannheter, ved å plassere Det gamle testaments skrifter i en religionshistorisk kontekst i For-Oriente, og ved å integrere historiske, arkeologiske og litterære studier. Her går det en linje gjennom hele hans forfatterskap.²

Som en pendant til denne faglige karakteristikk, la meg avslutte med to minner som sier noe om personen Hans Barstad.

2. Helge Kvanvig siterer Nansenprisens begrunnelse i Norsk Biografisk Leksikon online https://nbl.snl.no/Hans_M_Barstad [laset ned 5. desember 2021]

Første gang jeg traff ham var høsten 1985. Hans arbeidet ved UB, og jeg var akkurat gått i gang med å samle litteratur til et doktorarbeid om Edens hage. Jeg søkte hjelp til mine bibliografiske søk, og ble invitert til Drammensveien. Da dagen kom, ble jeg fanget opp i katalogavdelingen av vakthavende bibliotekar og geleidet gjennom lange og trange korridorer ned i dyppet av gamle UB. Der satt Hans Barstad, nærmest som i en katakombe, omgitt av store, støvete bøker som var svært gamle og så nokså medtatte ut. Som en enkel gutt fra Groruddalen ble jeg fullstendig overveldet, noe som opplagt moret Hans. Så tok han meg med opp i boksamlingen, hentet fram reproduksjonen av katalogen til *l'Ecole Biblique* i Jerusalem, slo opp på første side av de mange hundre innførlene til min tekst, og sa: Les alt som tidligere er skrevet om din tekst, og så må du selv skrive noe som er bedre.

Vel tre år senere døde brått min egen eksegetiske lærer ved Det teologiske Menighetsfakultet, professor Anders Jørgen Bjørndalen. Bjørndalen hadde vært Barstads skarpeste konkurrent til professorembetet ved UiO. Både faglig og personlig sett var disse to mennene svært ulike, vel nærmest motpoler. Senere det året kom Hans Barstads bok *A Way in the Wilderness*, og uventet for oss alle var den dedikert til nettopp Anders Jørgen Bjørndalen, med følgende konsise karakteristikk: Scholar and Gentleman.

Slik var Hans Barstad: Uforutsigbar, presis, og generøs. Derfor var han høyt verdsatt, og er nå dypt savnet – både som menneske og som forsker.

Jeg lyser fred over minnet etter Hans Magnus Barstad.

Hans M. Barstads bøker og artikler 1975–2020

Kompilert av Svein Helge Birkeflet

1975–1980

1975 a. «Die Basankühe in Amos 4:1.» *Vetus testamentum*, vol. 255, s. 286–297.

1975 b. «En bemerkning til Deuteronomium 32:15.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 76, s. 103–106.

1976 a. «De arabiske kilder og studiet av Det gamle testamente. Noen refleksjoner omkring en ny bok.» (Morris S. Seale, *The Desert Bible*) *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 77, s. 163–177.

- 1976 b. «'Der rasende Zeus'. Ein Beitrag zum Verständnis von Lukians 'De dea Syria', Kap 47.» *Temenos*, vol. 12, s. 163–173.
- 1978 a. «Festmahl und Übersättigung. Der 'Sitz im Leben' von RS 24.258.» *Acta Orientalia*, vol. 39, s. 23–30.
- 1978 b. «HBL als Bezeichnung der fremden Götter im Alten Testament und der Gott Hubal.» *Studia theologica*, vol. 32, s. 57–65.
- 1978 c. «Utgravningene i Tell Mardikh/Ebla i Nordsyria. En kort orientering med bibliografi.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 79, s. 41–48.
1980. «The Historical-Critical Method and the Problem of Old Testament Theology. A few Marginal Remarks.» *Svensk Exegetisk Årsbok*, vol. 45, s. 7–18.

1981–1985

1981. *Studies in the Religious Polemics in the Book of Amos, with Particular Regard to its Background, with Special Reference to Am 2:7B–8, 4:1–13, 5:1–27, 6:4–7, 8:14*. Oslo. (Doktorgrad, rev. og utg. i 1984.)
- 1982 a. «Veterotestamentica. Donum natalicum Aruido S. Kapelrud a collegis et amicis XIV lustra complenti ediderunt Svein Aage Christoffersen et Hans M. Barstad.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 83, s. 73–175.
- 1982 b. «Arvid S. Kapelrud.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 83, s. 74–75.
- 1982 c. «'Lebte Deuterocesaja in Judäa?'» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 83, s. 77–87.
- 1982 d. «Professor Arvid S. Kapelruds forfatterskap 1940–1981.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 83, s. 163–175.
- 1982 e. «Tjenersangene hos Deuterocesaja. Et eksegetisk villspor.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 83, s. 235–244.
- 1984 a. *The Religious Polemics of Amos. Studies in the Preaching of Am 2,7b–8; 4,1–13; 5,1–27; 6,4–7; 8,14*. Supplements to *Vetus Testamentum*, vol. 34. Leiden, Brill.
- 1984 b. «Den profetiske formaningsstale – 2. opposisjon.» (Ved Karl Arvid Tångbergs disputas.) *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 85, s. 153–160.
- 1984 c. «Le canon comme principe exégétique. Autour de la contribution de Brevard S. Childs à une 'herméneutique' de l'Ancien Testament.» *Studia theologica*, vol. 38, s. 77–91.
1985. «Restaurering og konservering ved Bibliothèque nationale.» *Synopsis*, vol. 16, s. 129–133.

1986–1990

- 1987 a. «Fru Jahve. Nytt lys over den gammel-israelittiske religion.» *Kirke og kultur*, vol. 92, s. 88–95.
- 1987 b. «Israels eldste historie. Omkring den seneste utvikling innen forskningen.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 88, s. 99–107.
- 1987 c. «On the So-Called Babylonian Literary Influence in Second Isaiah.» *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol. 1, s. 90–110.
- 1988 a. «Da ‘Gud’ ble til. Noen gammeltestamentlige perspektiver.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 89, s. 19–26.
- 1988 b. «The Life and Work of Sigmund Mowinckel.» Red. Hans M. Barstad og Magnus Ottosson. *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol. 2, s. 1–168.
- 1988 c. «Some Aspects of Sigmund Mowinckel as an Historian.» *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol. 2, s. 83–91.
- 1988 d. «On the History and Archaeology of Judah during the Exilic Period. A Reminder.» *Orientalia Lovaniensia Periodica*, vol. 19, s. 25–36.
- 1988 e. «Religiøs graffiti om Jahve-kulten.» *PM. Populærvitenskapelig magasin*, hft. 10, s. 4–5.
- 1989 a. *Way in the Wilderness. The ‘Second Exodus’ in the Message of Second Isaiah.* Journal of Semitic Studies Monograph Series, vol. 12. Manchester, Manchester University Press.
- 1989 b. «The Old Testament Feminine Personal Name *rahab*. An Onomastic Note.» *Svensk exegetisk årsbok*, vol. 54, s. 43–49.
- 1990 a. «Nytt lys over Amosboken.» *Kirke og kultur*, vol. 95, s. 355–363.
- 1990 b. «Professor Anders Jørgen Bjørndalen in memoriam.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 91, s. 59.
- 1990 c. «Profetene i Det gamle testamente, fakta eller fiksjon?» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 91, s. 149–156.
- 1990 d. «Israelittenes ørkenvandring.» *PM. Populærvitenskapelig magasin*, hft. 1, s. 20–22.

1991–1995

1991. «Nye bidrag til spørsmålet om det gamle Israels religion.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 92, s. 217–226.
1992. «Professor Arvid S. Kapelrud. An Appreciation.» I *Svein Helge Birkeflet, Arvid S. Kapelrud. A Bibliography of His Writings 1938–1982.* Bibliography Series, vol. 4. Oslo, University of Oslo. Faculty of Theology, s. 9–13.

- 1993 a. *Det Gamle Testamente. En innføring*. Oslo, Dynamis.
- 1993 b. «Lachish Ostrakon III and Ancient Israelite Prophecy. « I *Avraham Malamat Volume*, red. S. Ahituv og B. A. Levine. Eretz-Israel. Archaeological, Historical and Geographical Studies, vol. 24. Jerusalem, Israel Exploration Society, s. 8–12.
- 1993 c. «רַסָּה / רַסֹּן» I *Theologisches Wörterbuch zum Alten Testament*. Stuttgart, Kohlhammer, 1993, s. 640–652.
- 1993 d. «No prophets? Recent Developments in Biblical Prophetic Research and Ancient Near Eastern Prophecy.» *Journal for the Study of the Old Testament*, vol. 57, s. 39–60.
- 1994 a. «Akkadian ‘Loanwords’ in Isaiah 40–55 – And the Question of Babylonian Origin of Deutero-Isaiah.» I *Text and Theology. Studies in Honour of Professor dr. theol. Magne Sæbø Presented on the Occasion of His 65th Birthday*, red. Arvid Tångberg. Oslo, Verbum, s. 36–48.
- 1994 b. «The Future of the ‘Servant Songs’. Some Reflections on the Relationship of Biblical Scholarship to its own Tradition.» I *Language, Theology, and The Bible. Essays in Honour of James Barr*, red. Samuel E. Balentine og John Barton. Oxford, Clarendon Press, s. 261–270.
- 1994 c. «Prophecy at Qumran?» I *In the Last Days. On Jewish and Christian Apocalyptic and its Period*, red. Kirsten Nielsen et al. Aarhus, Aarhus University Press, s. 104–120.
- 1994 d. «History and ideology in the Old Testament. Papers Read at the Nordic Symposium for Old Testament Studies, Gran, Hadeland, Norway, 15–17 August 1993.», red. Hans M. Barstad og Arvid Tångberg. *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol. 8, s. 163–305.
- 1994 e. «The Understanding of the Prophets in Deuteronomy.» *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol.8, s. 236–251.
- 1995 a. «דוד» I *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDE)*, Red. Bob Becking et al., Leiden, Brill, s. 493–498.
- 1995 b. «Sheol שְׂאוּל.» I *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDE)*, Red. Bob Becking et al., Leiden, Brill, s. 1452–1457.
- 1995 c. «Way דֶּרֶךְ» I *Dictionary of Deities and Demons in the Bible (DDE)*, Red. Bob Becking et al., Leiden, Brill, s. 1685–1689.
- 1995 d. «Does the Stele from Tel Dan Refer to a Deity Dôd?» *Biblische Notizen*, vol. 77, s. 5–12.
- 1995 e. «Minnetale over professor dr. theol. Arvid Schou Kapelrud holdt i den historisk-filosofiske klasses møte den 28. september 1995.» *Årbok. Norske videnskaps-akademi*, s. 268–273.

1995 f. «Professor Arvid S. Kapelrud 14.5.1912 – 23.10.1994.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 96, s. 127.

1996–2000

1996 a. *The Myth of the Empty Land. A Study in the History and Archaeology of Judah During the 'Exilic' Period*. Symbolae Osloenses. Fasc. suppl., vol. 28. Oslo, Scandinavian University Press.

1996 b. «In memoriam. Arvid S. Kapelrud (14.5.1912–23.10.1994).» *Temenos*, vol. 32, s. 261–262.

1997 a. *The Babylonian Captivity of the Book of Isaiah. 'Exilic' Judah and the Provenance of Isaiah 40–55*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie B, Skrifter, vol. 102. Oslo, Novus forlag.

1997 b. «History and the Hebrew Bible.» I *Can a 'History of Israel' be Written?* Red. Lester L. Grabbe. Journal for the Study of the Old Testament Supplement Series, vol. 245. Sheffield, Sheffield Academic Press, s. 37–64.

1997 c. «Some Reflections on the Meaning of the Expression בית מרזח in Jer 16:5.» I *Built on Solid Rock Studies in Honour of Professor Ebbe Egede Knudsen on the Occasion of his 65th Birthday April 11th 1997*, red. Elie Wardini. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie B, Skrifter, vol. 98. Oslo, Novus forlag, s. 17–26.

1998. «The Strange Fear of the Bible. Some Reflections on the 'Bibliophobia' in Recent Ancient Israelite Historiography.» I *Leading Captivity Captive. 'The Exile' as History and Ideology*, red. Lester L. Grabbe. Journal for the Study of the Old Testament Supplement series, vol. 278. Sheffield, Sheffield Academic Press, s. 120–127.

1999 a. «Liv og Død i Det gamle testamente.» I *'Livet etter livet'. Det teologiske fakultet, Det praktisk-teologiske seminar, Etterutdanningskurs 1997*. Etterutdanning for prester, vol. 5. Oslo, Det teologiske fakultet, s. 29–38.

1999 b. «Terje Stordalen: Echoes of Eden.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 100, s. 159–162.

2000. «Comparare necesse est? Ancient Israelite and Ancient Near Eastern Prophecy in a Comparative Perspective.» I *Prophecy in its Ancient Near Eastern Context. Mesopotamian, Biblical, and Arabian Perspectives*, red. Martti Nissinen. Society of Biblical Literature Symposium Series, vol. 13. Atlanta, Society of Biblical Literature, s. 3–11.

2001–2005

- 2001 a. «Deuteronomists, Persians, Greeks, and the Dating of the Israelite Tradition.» I *Did Moses Speak Attic? Jewish Historiography and Scripture in the Hellenistic Period*, red. Lester L. Grabbe. Journal for the Study of the Old Testament Supplement series, vol. 317. Sheffield, Sheffield Academic Press, s. 47–77.
- 2001 b. «Den gammeltestamentlige profetismen belyst ved paralleller fra Mari.» *Tidsskrift for teologi og kirke*, vol. 72, s. 51–68.
- 2002 a. «‘Fact’ versus ‘Fiction’ and Other Issues in the History Debate, and their Relevance for the Study of the Old Testament.» I *Vergegenwärtigung des Alten Testaments. Beiträge zur biblischen Hermeneutik. Festschrift für Rudolf Smend zum 70. Geburtstag*, red. Walter Dietrich og Christoph Levin Christoph Bultmann. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, s. 433–447.
- 2002 b. «Isa. 40,1–11. Another Reading.» I *Congress Volume Basel 2001. Supplements to Vetus Testamentum*, vol. 92. Leiden, Brill, s. 225–240.
- 2002 c. «Kapelrud, Arvid Schou.» I *Norsk Biografisk Leksikon*. Oslo, Kunnskapsforlaget, s. 190–191.
- 2002 d. «Prophecy in the Book of Jeremiah and the Historical Prophet.» I *Sense and Sensitivity. Essays on Reading the Bible in Memory of Robert Carroll*, red. Alastair G. Hunter og Phillip R. Davies. Journal for the Study of the Old Testament Supplement series, vol. 348. Sheffield, Sheffield Academic Press, s. 87–100.
- 2002 e. «Is the Hebrew Bible a Hellenistic Book? Or: Niels Peter Lemche, Herodotus, and the Persians.» *Transeuphratène*, vol. 23, s. 129–151.
- 2002 f. «Nyere Qumranforskning i Skandinavia.» *Norsk teologisk tidsskrift*, vol. 103, s. 41–44.
- 2003 a. *En bok om Det gamle testamente*. Oslo, Det teologiske fakultet.
- 2003 b. «After the ‘Myth of the Empty Land’. Major Challenges in the Study of Neo-Babylonian Judah.» I *Judah and the Judeans in the Neo-Babylonian Period*, red. Oded Lipschits og Joseph Blenkinsopp. Winona Lake, Eisenbrauns, s. 3–20.
- 2003 c. «The Prophet Oded and the Zakkur Inscription. A Case of *obscuriore obscurum?*» I *Reading from Right to Left. Essays on the Hebrew Bible in Honour of David J. A. Clines*, red. J. Cheryl Exum og H. G. M. Williamson. Journal for the Study of the Old Testament Supplement series, vol. 373. Sheffield, Sheffield Academic Press, s. 26–39.
- 2005 a. «Jeremiah as Text. Some Reflections on Genre and Reality in Old

- Testament prophetic Research.» I *Historie og konstruktion. Festskrift til Niels Peter Lemche i anledning af 60 års fødselsdagen den 6. september 2005*, red. Mogens Müller og Thomas L. Thompson. Forum for Bibelsk Eksegese, vol. 14. København, Museum Tusulanums Forlag, s. 11–18.
- 2005 b. «Mari and the Hebrew Bible. Some Parallels.» *Svensk exegetisk årsbok*, vol. 70, s. 21–32.

2006–2010

2006. «Sic dicit dominus. Mari Prophetic Texts and the Hebrew Bible.» I *Essays on Ancient Israel in Its Near Eastern Context. A Tribute to Nadav Na'aman*, red. Yairah Amit et al. Winona Lake, Eisenbrauns, s. 21–52.
2007. «Can Prophetic Texts be Dated? Amos 1–2 as an Example.» I *Ahab Agonistes. The Rise and Fall of the Omri Dynasty*, red. Lester L. Grabbe. Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies, vol. 421. London, T & T Clark, s. 21–40.
- 2007 a. «Haggai Among the Prophets. An Example of Prophetic Continuity in the Hebrew Bible.» I *Shai le-Sara Japhet. Studies in the Bible, its Exegesis and its Language*, red. Moshe Bar-Asher et al. Jerusalem, Bialik Institute, s. 265–283.
- 2007 b. «The History of Ancient Israel. What Directions Should We Take?» I *Understanding the History of Ancient Israel*, red. H. G. M. Williamson. Proceedings of The British Academy, vol 143. Oxford, Oxford University Press, s. 25–48.
- 2007 c. «What is Wrong with the Old Testament? Some reflections on War and Violence in the Hebrew Bible.» *Theology in Scotland*, vol. 14, s. 5–17.
- 2008 a. *History and the Hebrew Bible. Studies in Ancient Israelite and Ancient Near Eastern Historiography*. Forschungen zum Alten Testament, vol. 61. Tübingen, Mohr.
- 2008 b. «Some Remarks on Prophets and Prophecy in ‘The Deuteronomistic History’.» I *Houses Full of All Good Things. Essays in Memory of Timo Veijola*, red. Juha Pakkala og Martti Nissinen. Publications of The Finnish Exegetical Society, vol. 95. Helsinki, Finnish Exegetical Society, s. 300–315.
- 2009 a. *The Past in the Past. Concepts of Past Reality in Ancient Near Eastern and Early Greek Thought*, red. Hans M. Barstad og Pierre Briant. Institutt for sammenlignende kulturforskning, serie B, skrifter, vol. 130. Oslo, Novus Press.

- 2009 b. «Preface.» I *The Past in the Past. Concepts of Past Reality in Ancient Near Eastern and Early Greek Thought*, red. Hans M. Barstad og Pierre Briant. Institutt for sammenlignende kulturforskning, serie B, skrifter, vol. 130. Oslo, Novus Press, s. 7–10.
- 2009 c. «The Problematic ‘Past in the Past’.» I *The Past in the Past. Concepts of Past Reality in Ancient Near Eastern and Early Greek Thought*, red. Hans M. Barstad og Pierre Briant. Institutt for sammenlignende kulturforskning, serie B, skrifter, vol. 130. Oslo, Novus Press, s. 13–20.
- 2009 d. *Prophecy in the Book of Jeremiah*, red. Hans M. Barstad og Reinhard Gregor Kratz. Beihefte zur Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft, vol. 388. Berlin, de Gruyter.
- 2009 e. «What Prophets Do. Reflections on Past Reality in the Book of Jeremiah.» I *Prophecy in the Book of Jeremiah*, red. Hans M. Barstad og Reinhard G. Kratz. Beihefte zur Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft, vol. 388. Berlin, de Gruyter, s. 10–32.
- 2010 a. *A Brief Guide to the Hebrew Bible*. Louisville, Westminster John Knox Press. (Oversettelse av *En bok om Det gamle testamente*, 2003.)
- 2010 b. «History and memory. Some Reflections on the ‘Memory Debate’ in Relation to the Hebrew Bible.» I *The Historian and the Bible. Essays in Honour of Lester L. Grabbe*, red. Philip R. Davies og Diana V. Edelman. Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies, vol. 530. London, T & T Clark, s. 1–10.

2011–2020

- 2011 a. «Maurice Halbwachs, Memory, and the Hebrew Bible.» I *A Critical Engagement. Essays on the Hebrew Bible in Honour of J Cheryl Exum*, red. David J.A. Clines og Ellen van Wolde. Hebrew Bible Monographs, vol. 38. Sheffield, Sheffield Phoenix Press, s. 45–58.
- 2011 b. «Biblical Theology.» I *The Cambridge Dictionary of Christian Theology*, red. I. A. McFarland et al. Cambridge, Cambridge University Press, s. 62–64.
- 2012 a. «The City State of Jerusalem in the Neo-Babylonian Empire. Evidence from the Surrounding States.» I *By the Irrigation Canals of Babylon*, red. John J. Ahn og Jill Anne Middlemas. Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies, vol. 526. New York, T & T Clark, s. 34–48.
- 2012 c. «Jeremiah the Historian. The Book of Jeremiah as a Source for the History of the Near East in the Time of Nebuchadnezzar.» I *Studies on the Text and Versions of the Hebrew Bible in Honour of Robert Gordon*,

- red. Geoffrey Khan og Diana Lipton. *Supplements to Vetus Testamentum*, vol. 149. Leiden, Brill, s. 87–98.
- 2012 d. «Who Destroyed Ashkelon? On some Problems in Relating Text to Archaeology.» I *Let us go up to Zion. Essays in honour of H. G. M. Williamson on the Occasion of his Sixty-Fifth Birthday*, red. Iain Provan og Mark J. Boda. *Supplements to Vetus Testamentum*, vol. 153. Leiden, Brill, s. 345–357.
- 2012 e. «Bible, Hebrew.» I *The Encyclopedia of Ancient History*, red. R. S. Bagnall et al. New York, Wiley-Blackwell, s. 1107–1109.
- 2013 a. ‘*Thus speaks Ishtar of Arbela*’. *Prophecy in Israel, Assyria, and Egypt in the Neo-Assyrian Period*, red. Robert P. Gordon og Hans M. Barstad. Winona Lake, Eisenbrauns.
- 2013 b. «Hosea and the Assyrians.» I ‘*Thus speaks Ishtar of Arbela*’. *Prophecy in Israel, Assyria, and Egypt in the Neo-Assyrian Period*, red. Robert P. Gordon og Hans M. Barstad. Winona Lake, Eisenbrauns, s. 91–110.
- 2013 c. «Eduard Nielsen’s Oral Tradition Sixty Years After.» *Scandinavian Journal of the Old Testament*, vol. 27, s. 8–21.
- 2014 a. *Continuity and Discontinuity. Chronological and Thematic Development in Isaiah 40–66*, red. Lena-Sofia Tiemeyer og Hans M. Barstad. *Forschungen zur Religion und Literatur des Alten und Neuen Testaments*, vol. 255. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht.
- 2014 b. «History and Memory. Some Reflections on the «Memory Debate» in Relation to the Hebrew Bible.» I *The Historian and the Bible. Essays in Honour of Lester L. Grabbe*, red. Philip R. Davies og Diana Vikander Edelman. *Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies*, vol. 530. London, T & T Clark, s. 1–10.
- 2014 c. «Isaiah 56–66 in Relation to Isaiah 40–55. Why a New Reading is Necessary.» I *Continuity and Discontinuity. Chronological and Thematic Development in Isaiah 40–66*, red. Lena-Sofia Tiemeyer og Hans M. Barstad. *Forschungen zur Religion und Literatur des Alten und Neuen Testaments*, vol. 255. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, s. 42–63.
- 2014 d. «Joseph Blenkinsopp as an Interpreter of ‘Third Isaiah’.» I *The book of Isaiah. Enduring Questions Answered Anew. Essays Honoring Joseph Blenkinsopp and his Contribution to the Study of Isaiah*, red. Richard J. Bauckham og J. Todd Hibbard. Grand Rapids, Eerdmans, s. 71–82.
- 2015 a. *Prophecy and Prophets in Stories. Papers Read at the Fifth Meeting of the Edinburgh Prophecy Network, Utrecht, October 2013*, red. Bob E. J.H. Becking og Hans Barstad. *Oudtestamentische Studiën*, vol. 65. Leiden, Brill.

- 2015 b. «Introduction.» I *Prophecy and Prophets in Stories. Papers Read at the Fifth Meeting of the Edinburgh Prophecy Network, Utrecht, October 2013*, red. Bob E. J. H. Becking og Hans Barstad. Oudtestamentische Studiën, vol. 65. Leiden, Brill, s. 1–7.
- 2015 c. «Empire! ‘... and Gave him a Seat above the Seats of the other Kings Who were with him in Babylon.’ Jeremiah 52.31–34. Fact or Fiction?» I *Open-Mindedness in the Bible and beyond. A Volume of Studies in Honour of Bob Becking*, red. Marjo C. A. Korpel og Lester L. Grabbe. Library of Hebrew Bible/Old Testament Studies, vol. 616. London, T & T Clark, s. 11–24.
- 2017 a. *Torah and Tradition. Papers Read at the Sixteenth Joint Meeting of the Society for Old Testament Study and the Oudtestamentisch Werkgezelschap, Edinburgh 2015*, red. Klaas Spronk og Hans Barstad. Old Testament Studies, vol. 70. Leiden, Brill.
- 2017 b. «Some notes on Götterpolemik in Isaiah 57.» I «*What mean these stones?*» (*Joshua 4:6, 21. Essays on texts, philology, and archaeology in honour of Anthony J. Frendo*, red. Dennis Mizzi et al. Ancient Near Eastern Studies, Supplements, vol. 50. Leuven, Peeters, s. 121–134.
2018. «The Strange Fear of the Bible. Some Reflections on the «Bibliophobia» in Recent Ancient Israelite Historiography.» I *The Hebrew Bible and History. Critical Readings*, red. Lester L. Grabbe. T & T Clark Critical Readings in Biblical Studies. London, T & T Clark, s. 24–30.